

ABIKS TAOTLEJALE

Piimalehma kasvatamise otsetoetuse,
ammlehma kasvatamise otsetoetuse ning
ute ja kitse kasvatamise otsetoetuse taotlemine
2. märtsist – 17. aprillini

2023

SISUKORD

1. TAOTLETAVAD TOETUSED	3
2. PIIMALEHMA, AMMLEHMA NING UTE JA KITSE KASVATAMISE OTSETOETUSED	3
2.1. Piimalehma, amملهma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetuste taotleja.....	3
2.2. Tingimuslikkus	3
2.3. Nõuded piimalehma kasvatamise otsetoetuse saamiseks.....	4
2.4. Nõuded amملهma kasvatamise otsetoetuse saamiseks	4
2.5. Nõuded ute ja kitse kasvatamise otsetoetuse saamiseks.....	5
3. TAOTLUSE ESITAMINE, VASTUVÕTMINE JA MENETLEMINE	5
3.1. Kliendiks registreerumine	6
3.2. Taotluse esitamine	6
3.3. Taotlusel esitatud andmete muutmine või taotluse menetlemise lõpetamine	7
3.3.1. Taotlusel esitatud andmete muutmine	7
3.3.2. Taotluse menetlemise lõpetamine (tagasi võtmine).....	7
3.3.3. Vääramatu jõud ja erandlikud asjaolud.....	7
3.4. Taotluse kontrollimine.....	8
3.4.1. Administratiivne kontroll.....	9
3.4.2. Kohapealne kontroll.....	9
3.4.2.1. Loomatoetuste kohapealne kontroll.....	9
3.4.2.2. Tingimuslikkuse süsteemi kohapealne kontroll.....	10
3.5. Piimalehma, amملهma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetuse vähendamise alused ja taotluse rahuldamata jätmise põhjused	10
3.5.1. Toetuse vähendamise alused.....	10
3.5.2. Toetuse vähendamine tingimuslikkuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu	11
3.5.3. Toetuste vähendamine finantsdistipliini rakendumise tõttu	12
3.5.4. Taotluse rahuldamata jätmise või läbivaatamata jätmise põhjused	12
4. TOETUSE TAOTLEMINE PÖLLUMAJANDUSLIKU MAJAPIDAMISE ÜLEVÕTMISEL	13
5. ÜHIKUMÄÄRADE KEHTESTAMINE, TOETUSE MÄÄRAMINE JA VÄLJAMAKSMINE	13
5.1. Ühikumäära kehtestamine, toetuse määramine või taotluste rahuldamata jätmine	13
5.1.1. PTK toetuse ühikumäära arvestamise näited	13
5.1.2. ATK toetuse ühikumäära arvestamise näited.....	14
5.1.2.1. Loomad, kes ei ole jõudluskontrollis ja kes pole vähemalt 75% lihatõu veresusega.....	14
5.1.2.2. Loomad, kes on jõudluskontrollis ja kes on vähemalt 75% lihatõu veresusega	14
5.1.2.3. Loomad, kes on jõudluskontrollis, kuid ei ole vähemalt 75% lihatõu veresusega	15
5.1.3. UTK ühikumäära arvestamise näited.....	15
5.2. Toetuse maksmine	16
5.3. Otsuse vaidlustamine	16
5.4. Toetussummade tagasinõudmine	17
6. ÕIGUSAKTID	17

NB! Käesolev juhend on koostatud abistavaks materjaliks toetuste taotlemisel. Täpsed nõuded on kirjeldatud õigusaktides.

1. TAOTLETAVAD TOETUSED

2023. aastal saab taotleda piimalehma kasvatamise otsetoetust (edaspidi PTK), ammalehma kasvatamise otsetoetust (edaspidi ATK) ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetust (edaspidi UTK).

2. PIIMALEHMA, AMMLEHMA NING UTE JA KITSE KASVATAMISE OTSETOETUSED

2.1. Piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetuste taotleja

PTK, ATK ja UTK toetust saab taotleda põllumajandusega tegelev füüsiline või juriidiline isik, seltsing ning muu juriidilise isiku staatusega ühendus (edaspidi *taotleja*), kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega põllumajanduslikus majapidamises ja kes vastab aktiivse põllumajandustootja mõistele.

Aktiivseks põllumajandustootjaks loetakse füüsilisi või juriidilisi isikuid, kellele eelneval aastal antud otsetoetuste summa ei ületanud 5000 eurot. Kui eelneval aastal antud otsetoetuste summa oli suurem kui 5000 eurot või eelnenud aastal otsetoetusi ei taotletud või ei saadud, siis loetakse füüsiline või juriidiline isik aktiivseks põllumajandustootjaks, kui taotlemise esitamise ajast kuni otsuse tegemiseni on taotleja kasutuses oleva põllumaa suurus põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris vähemalt 1,00 hektar või tema nimel on põllumajandusloomade registris 1 loomühikule vastaval hulgal põllumajandusloomi või 1 mesilaspere. Põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamiseks kasutatakse maaeluministri 30. septembri 2022. aasta määruse nr 53 „[Põllumajanduses kasutatava eriotstarbelise diislikütuse ostuõiguse andmine](#)“ § 2 lõikes 2 sätestatud koefitsiente. Põllumajandusmaa karjatamiseks ja harimiseks sobilikus seisukorras hoidmise kulu tõendamiseks peab taotleja PRIA-le kulu tõendavad dokumendid esitama alles pärast seda, kui talle saadetakse sellekohane järelepärimine.

Kõik toetuste taotlejad peavad olema kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse (edaspidi *register*).

2.2. Tingimuslikkus

Tingimuslikkus kehtib kõigile piimalehma kasvatamise otsetoetuse, ammalehma kasvatamise otsetoetuse või ute ning kitse kasvatamise otsetoetuse taotlejatele. Tingimuslikkuse süsteemiga tagatakse, et põllumajandustoetusi makstakse täies mahus vaid neile põllumajandustootjatele, kes täidavad erinevatest seadustest tulenevaid kohustuslikke majandamisnõudeid ning järgivad maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõudeid.

Tingimuslikkuse süsteemi alused on kehtestatud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EL\) 2021/2115](#) artiklites 12-13 ja lisa III-s, [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EL\) 2021/2116](#) artiklites 83-86, [komisjoni delegeeritud määruse 2022/1172](#) artiklites 6 – 11, [komisjoni delegeeritud määruse 2022/126](#) artiklis 48 ning [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse](#) §-des 42-43 ja 110, maaeluministri 21.12.2022. aasta määruses nr 68 „[Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded](#)“.

Tingimuslikkuse süsteem koosneb kahest osast:

- maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuetest ja

- kohustuslikest majandamisnõuetest.

Toetuse saaja peab nõudeid oma põllumajanduslikus tegevuses ja kogu põllumajandusliku majapidamise maal järgima kogu kalendriaasta jooksul. Nõuete rikkumisel vähendatakse taotleja kõikide tingimuslikkuse süsteemiga seotud toetuste summat.

NB! Põhjalikum info tingimuslikkuse süsteemi kohta on avaldatud [PRIA kodulehel](#).

2.3. Nõuded piimalehma kasvatamise otsetoetuse saamiseks

PTK toetust võib taotleda füüsiline või juriidiline isik või juriidilise isiku staatusega isikute ühendus, kes täidab punktides 2.1. ja 2.2. toodud nõudeid. Toetust antakse loomapidajale, kes põllumajandusloomade registri andmetel peab taotluse esitamise kalendriaasta 2. märtsist kuni 9. septembrini igal päeval vähemalt ühte piimalehma.

Toetust antakse aritmeetilise keskmise alusel. Kui kas või ühel päeval 2. märtsist kuni 9. septembrini ei pea taotleja põllumajandusloomade registri andmetel ühtegi piimalehma, ei ole taotlejal õigust PTK toetust saada. Piimalehm, kelle kohta toetust antakse, peab olema 2. märtsi seisuga nõuetekohaselt identifitseeritud ja nõuetekohaselt põllumajandusloomade registris registreeritud ning ta peab olema vähemalt alates 2. märtsist piimalehm. St piimalehm, kes oli 2. märtsi seisuga mullikas ja sai piimalehmaks 4. märtsil, ei ole selle toetuse mõistes toetusõiguslik.

Piimalehmaks loetakse piimatõugu lehma, kui tal on asjaomase tõu tunnused. Piimatõud on järgmised tõud: eesti holstein (EHF), eesti punane (EPK), eesti maatõug (EK), šviitsi (AP), äärširi (FA), džörsi (JER). Nimetatud tõugudesse kuuluvaks loetakse asjaomaste tõutunnustega loomad. Piimatõuks ei loeta piimalehma, kes on saadud ristamisel lihatõugu lehmaga ja kes kuulub lihatootmiseks peetavate loomadega samasse karja.

2.4. Nõuded ammllehma kasvatamise otsetoetuse saamiseks

ATK toetust võib taotleda füüsiline või juriidiline isik või juriidilise isiku staatusega isikute ühendus, kes täidab punktides 2.1. ja 2.2. toodud nõudeid. Toetust antakse loomapidajale, kes põllumajandusloomade registri andmetel peab taotluse esitamise kalendriaasta 2. märtsist kuni 9. septembrini igal päeval vähemalt viite ammllehma ja/või lehmmullikat, kes on vähemalt 8 kuu vanused. Seejuures võib taotleja kasvatada näiteks kolme ammllehma ja kahte vähemalt 8 kuu vanust lehmmullikat või viite ammllehma ja mitte ühtegi lehmmullikat või vastupidi jne. Oluline on, et loomi on kokku vähemalt viis. Sel juhul on toetuse taotlemiseks vajalik minimaalse loomade arvu nõue täidetud.

Toetust antakse aritmeetilise keskmise alusel. Kui kas või ühel päeval 2. märtsist kuni 9. septembrini ei pea taotleja põllumajandusloomade registri andmetel vähemalt viite ammllehma ja/või vähemalt 8 kuu vanust lehmmullikat, ei ole taotlejal õigust ATK toetust saada. Maksimaalselt saab toetust 200 ammllehma või vähemalt 8 kuu vanust lehmmullikat. Jõudluskontrolli all olevatele vähemalt 75% lihatõu veresusega ammllehmadele või lehmmullikatele ei kehti 200 looma piirmäär. Ammllehm või vähemalt 8 kuu vanune lehmmullikas, kelle kohta toetust taotletakse, peab olema 2. märtsi seisuga nõuetekohaselt identifitseeritud ja nõuetekohaselt põllumajandusloomade registris registreeritud ning ta peab olema vähemalt alates 2. märtsist ammllehm või vähemalt 8 kuu vanune lehmmullikas.

Ammlehma kasvatamise otsetoetuse andmisel võetakse arvesse ammllehm või lehmmullikas, kes on herefordi (Hf), limusiini (Li), aberdiin-anguse (Ab), šarolee (Ch), šoti mägiveise (Hc), piemonti

(Pi), akviteeni heleda (Ba), simmentali (Si), belgia sinise (Bb), dexteri (De), gallovei (Ga), aubraki (Au), šorthorni (Sh), salersi (Sa), tirooli halli (Gr) või vagiu (Wa) tõu tunnustega või kes on saanud lihatõugu veisega ristamisel. Lehmullikaks loetakse vähemalt 8 kuu vanust poegimata emast veist.

Vähemalt 75% lihatõu veresusega on loom juhul, kui ta on 75% lihatõu veresusega ühe lihatõu osas, mitte mitme lihatõu osas kokku, näiteks 75% gallovei veresusega või 75% herefordi veresusega jne. Arvesse ei lähe loomad, kes on näiteks 25% aberdiin-anguse, 25% gallovei ja 25% herefordi veresusega. Arvesse läheb ainult ühe lihatõu veresus, mis on vähemalt 75%.

2.5. Nõuded ute ja kitse kasvatamise otsetoetuse saamiseks

UTK toetust võib taotleda füüsiline või juriidiline isik või juriidilise isiku staatusega isikute ühendus, kes täidab punktides 2.1. ja 2.2. toodud nõudeid. Toetust antakse loomapidajale, kes põllumajandusloomade registri andmetel peab taotluse esitamise kalendriaasta 2. märtsist kuni 9. septembrini igal päeval vähemalt kümnet utte ja/või emakitse, kes on taotluse esitamise kalendriaasta 2. märtsi seisuga vähemalt ühe aasta vanused. Nõuetekohaste uttede ja emakitsede arv kokku ei tohi väheneda alla kümne kuni 9. septembrini, seejuures võib taotleja kasvatada näiteks viite utte ja viite emakitse või kümnet utte ja mitte ühtegi emakitse või vastupidi jne. Oluline on, et loomi on kokku vähemalt kümme. Sel juhul on toetuse taotlemiseks vajalik minimaalse loomade arvu nõue täidetud.

Toetust antakse aritmeetilise keskmise alusel. Kui kas või ühel päeval 2. märtsist kuni 9. septembrini ei pea taotleja põllumajandusloomade registri andmetel vähemalt kümnet utte ja/või emakitse, ei ole tal õigust UTK toetust saada. Ute ja kitse kasvatamise otsetoetust antakse kuni 450 ute või emakitse kohta. Utt ja/või emakits, kelle kohta toetust taotletakse, peab olema 2. märtsi seisuga nõuetekohaselt identifitseeritud ja nõuetekohaselt põllumajandusloomade registris registreeritud.

3. TAOTLUSE ESITAMINE, VASTUVÕTMINE JA MENETLEMINE

Loomakasvatuse toetusi saab taotleda vaid elektrooniliselt e-PRIA portaali kaudu <https://epria.pria.ee/>. e-PRIA portaali sisenemiseks on teil vaja ID-kaarti või Mobiil-IDd. Siseneda on võimalik ka TARA (turvaline autentimine asutuste e-teenustesse) teenuse kaudu, kus lisavõimalusena saab sisse logida kasutades Smart-IDd.

Esmakordsel e-PRIAsse sisenemisel avaneb vaade, kus tuleb kasutustingimustega nõustuda. Seejärel tuleb teha esindatava valik ja edasi suunatakse teid kontrollima kliendi andmeid. Kui te ei ole veel PRIA klient või kliendiandmeid on vaja muuta, saate seda teha avanenud vaates.

Volituste andmine kõigi e-PRIA teenuste kasutamiseks toimub teenuses „Esindusõigused ja volitused“.

Kui taotlejal ei ole võimalik e-PRIAs digitaalselt volitusi anda, siis saab esindajat määrata ka PRIA poolt välja töötatud soovituslikul vormil „Volikirja asjaajamiseks Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametiga“. Kui soovitakse anda piirangutega volitus, siis tuleb täita lisaks ka „Volikirja vormi lisa 1. Osaliste ehk piirangutega volituste andmine“. Volikirja vormid ja lisainfo leiata kodulehelt Registrate menüü all asuvalt lehelt Esindusõigused ja volitused.

Erandina (kui ei ole võimalik volitusi anda e-PRIAs, digitaalselt allkirjastatult või paberil) saab loomakasvatuse toetuste volitusi taotluste esitamiseks anda ka telefoni teel. Kui taotlejal ei ole arvutit, aga ta soovib toetust taotleda, saab enda eest taotlusi esitama volitada usaldusväärset isikut

pöördudes PRIA poole registrite osakonna infotelefonil 731 2311.

Erinevad juhendid, kuidas e-PRIAsse siseneda ja teenuseid kasutada, on leitavad portaalis iga vastava teenuse juures ning PRIA kodulehel infokeskuse lehelt e-PRIA kasutamise juhendid.

3.1. Kliendiks registreerumine

Kõik toetuste taotlejad peavad olema kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse. Kui te ei ole veel PRIA klient või kliendiandmeid on vaja muuta, saate vastavad toimingud teha [e-PRIA](#) teenuses "Kliendi andmed". Kliendiks registreerimise vormi leiate ka PRIA kodulehel Registrite menüü all asuvalt lehelt [Alustavale kliendile](#) ja kliendiandmete muutmise vormi leiate Registrite menüü all asuvalt lehelt [Kliendi andmete muutmine](#).

Kui registrisse kantud andmed on muutunud, peab taotleja esitama registrikande muutmise avalduse 15 tööpäeva jooksul andmete muutmise alates.

Kindlasti palume taotlejatel üle kontrollida oma e-posti aadress PRIA registris. Andmeid saab kontrollida e-PRIA teenuses "Kliendi andmed". Füüsilised isikud saavad e-posti aadressi muudatusest teada anda samas teenuses, juriidilised isikud peavad muudatuse tegema [äriregistris](#), kust e-posti aadressi andmed jõuavad PRIA kliendiregistrisse. Ajakohastatud andmed võimaldavad PRIAl taotluste osas täiendavate küsimuste tekkimise korral taotlejatega operatiivselt ühendust võtta ja tagada toetuste kiire ning korrektse menetlemise.

3.2. Taotluse esitamine

Toetuse saamiseks peab taotleja esitama taotlusperioodil 2. märtsist - 17. aprillini 2023. aastal elektrooniliselt [e-PRIA](#) kaudu loomakasvatuse toetuste taotluse.

Loomakasvatuse toetuste taotluse leiate e-PRIA avalehelt teenuses „Taotlemine“ nupu „Esita toetustaotlus“ alt. Avanevast rippmenüüst tuleb valida „Loomatoetused“.

PTK, ATK ja UTK toetuse taotleja, kes küll ei soovi taotleda pindalatoetusi, peab siiski lisaks loomakasvatuse toetuste taotlusele esitama e-PRIA kaudu elektrooniliselt pindala- ja loomapõhiste toetuste taotluse, täites tingimuslikkuse küsimustiku ning põldude ja pärandniitude loetelu, kus tal tuleb märkida andmed põllumajandusmaa ja pärandniitude kohta, mida ta kasutab. Teisele isikule välja renditud maad taotlusele ei märgita.

Taotluse eduka esitamise korral kuvatakse ekraanile teade esitamise kohta ja taotluse registreerimise number. Kui taotlus on registreeritud, siis on see dokument PRIAs arvele võetud ja andmed PRIAle edastatud.

Kliendi poolt esitamata jäänud ja esitatud dokumente ning PRIA poolt saadetud dokumente näeb klient e-PRIA avalehe menüüst „Dokumendid“.

Lisaks loomakasvatuse toetuste taotlusele saab e-PRIAs esitada ka toetuste taotlemiseks vajalikke muid andmeid/dokumente. Seda saab teha valides „Dokumendid“ ja avades juba esitatud taotluse. Peale taotluse avamist saate valida järgmiste tegevuste vahel: „Lisa dokument“, „Esita muudatustaotlus“ või „Esita tagasivõtmise taotlus“.

Taotlusi saab esitada ka PRIA maakondlikes teenindusbüroodes olevate kliendarvutite kaudu.

Kliendarvuti kasutamiseks ja taotluse esitamiseks PRIA teenindusbüroos tuleb eelnevalt broneerida aeg [PRIA kodulehel](#), pindala- ja loomatoetuste infotelefonil 737 7679 või [maakondliku teenindusbüroo](#) telefonil. Teenindusbürood on avatud esmaspäevast kolmapäevani kell 9.00-16.00. Taotluse esitamiseks on vajalik kas ID-kaart, Mobiil-ID või Smart-ID. Veenduge, et teil on olemas teenuse kehtivad PIN-koodid.

PRIA maakondlike teenindusbüroode töötajate ülesandeks on info edastamine, juhendmaterjali jagamine ning e-PRIA teenuste ja kliendarvuti kasutajate abistamine. PRIA teenistujad ei tohi taotlejatele taotlustele kantavate andmete osas sisulist nõuannet jagada, küll aga võib PRIA teenistuja käest küsida teavet üldise informatsiooni, õigusaktide, e-PRIA kasutamise jms kohta.

Vajadusel saab taotlemise ja e-PRIA kasutamise kohta nõu küsida PRIA pindala- ja loomatoetuste infotelefonil 737 7679. Maakondlike teenindusbüroode kontaktandmed leiate [PRIA kodulehelt](#).

3.3. Taotlusel esitatud andmete muutmine või taotluse menetlemise lõpetamine

Taotleja saab juba esitatud loomakasvatuse toetuste taotluse andmeid muuta ja taotluse ka tagasi võtta. Seda saab teha valides „Dokumendid“ ja avades juba esitatud taotluse. Avatud taotluse pealt saate valida järgmiste tegevuste hulgast: „Lisa dokument“, „Esita muudatustaotlus“ või „Esita tagasivõtmise taotlus“.

3.3.1. Taotlusel esitatud andmete muutmine

- Esitatud taotlusele on võimalik lisada toetuste taotlemise märkeid kuni 17. aprillini 2023. aastal.
- Taotluse saab osaliselt või tervenisti tagasi võtta kuni kohapealse kontrolli toimumiseni või kohapealsest kontrollist teatamiseni või PRIA leitud vigadest teadaandmiseni või 1. novembrini 2023. aastal. Taotluses esinevate puuduste tähtaegselt kõrvaldamata jätmisel jätab PRIA taotluse või muudatuse läbi vaatamata. Toetusnõuetega seonduvate muudatuste tähtaegselt tegemata jätmisel rakendab PRIA õigusaktides sätestatud vähendamisi ja väljaarvamisi.
- Taotleja peab pärast taotluse esitamist tekkinud olulistest muudatustest ja nõuete täitmist takistavatest asjaoludest PRIAt mõistliku aja jooksul, soovitatavalt 15 tööpäeva jooksul, kirjalikult teavitama, saates kirja e-posti aadressil info@pria.ee. Nii on võimalik hoiduda järgnevatest arusaamatustest, toetussumma vähendamisest, täiendavatest halduskaristustest või toetussummast ilmajäämisest.

3.3.2. Taotluse menetlemise lõpetamine (tagasi võtmine)

Taotluse menetlemist on võimalik lõpetada e-PRIA kaudu kuni kohapealse kontrolli toimumiseni või kohapealsest kontrollist teatamiseni või PRIA leitud vigadest teadaandmiseni või 1. novembrini. Taotluse tagasi võtmisel on taotleja samas seisus, nagu enne taotluse esitamist – ta saab esitada uue taotluse taotluste vastuvõtmise perioodi jooksul kuni 17. aprillini, kuid mitte hiljem.

3.3.3. Vääramatu jõud ja erandlikud asjaolud

Vääramatu jõud on asjaolu, mida taotleja ei saanud mõjutada ja mõistlikkuse põhimõttest lähtuvalt ei saanud temalt oodata, et ta selle asjaoluga arvestaks, seda väldiks või takistava asjaolu või selle tagajärje ületaks. Vääramatu jõu ja erandlike asjaolude hindamisel võetakse arvesse üksikjuhtudel

ilmnenud asjaolusid.

Vääramatu jõuna käsitletakse näiteks järgmiseid juhtusid:

- taotleja surm;
- taotleja pikaajaline töövõimetus;
- põllumajandusliku majapidamise või selle suure osa sundvõõrandamine, kui taotluse esitamise päeval ei olnud sellist sundvõõrandamist võimalik ette näha;
- raske loodusõnnetus või rasked ilmastikutingimused, mis kahjustavad tõsiselt põllumajanduslikku majapidamist;
- loomakasvatushoone hävimine õnnetuse tagajärjel;
- kogu või osa põllumajandustootja karja kahjustav loomataud;
- taotleja ettevõtte ümberkruntimine, kui see pole algatatud omanike huvidest lähtuvalt;
- loom on taotleja tahte vastaselt karjast välja viidud ja taotlejal on selle tõendamiseks Politseija Piirivalveametile esitatud avalduse ärakiri;
- loom on haiguse või õnnetuse tõttu surnud või veterinaarsetel näidustustel hukatud ning taotlejal on selle tõendamiseks veterinaararsti kirjalik kinnitus.

Vääramatu jõud peab olema tekkinud kummagi poole süüta. Näiteks, kui taotlejal on maa kasutamiseks või loomade pidamiseks sõlmitud rendileping ja rendileandja seda rikub, ei ole tegemist väeramatu jõuga. Lepingu rikkumisel saab taotleja oma õiguste kaitseks pöörduda maakohтусse tsiviilkohtumenetluse seadustiku korras.

Tavapärasest hoolsuskohustusest lähtuvalt tuleb taotlejal väeramatu jõust ja erandlikest asjaoludest tingitud toetuse kasutamisega seotud kohustuse täitmisel ilmnenud takistusest PRIAt mõistlikul ajal kirjalikult teavitada e-posti aadressil info@pria.ee. Teavitus tuleb saata soovitatavalt 15 tööpäeva jooksul alates väeramatu jõu või erandliku asjaolu ilmnenemisest. Teavituse tulemusena on PRIAl võimalik kontrollida teavituses toodud asjaolude olemust (nt ei ole väeramatu jõud looma realiseerimine majandustegevusest tulenevalt) ja arvestada sellega toetuse nõuete hindamisel. Taotleja peab arvestama, et erandlikest asjaoludest teavitamine võib leevendada tähtjaks nõude täitmata jätmise sanktsiooni, kuid ei pruugi vabastada teda nõude täitmisest ja nõue tuleb täita esimesel võimalusel. Eelnevalt tulenevalt võetakse teavitus menetlusse, mille tulemusena selgub sõltuvalt asjaoludest ka selle mõju toetusele.

Kui väeramatu jõu või erandlike asjaolude tõttu läheb näiteks piimalehm taotleja karjast välja, siis arvestatakse seda siiski karja suuruse arvutamisel. Näiteks kui taotlejal on 2. märtsist kuni 9. septembrini 450 utte ja 2. aprillil läheb väeramatu jõu tõttu karjast viis utte välja, siis ka need viis utte arvestatakse 450 ute piirmäära hulka. Kui antud näite puhul võtab taotleja ajavahemikul 2. aprillist kuni 9. septembrini kasvõi ühe ute juurde, siis ületab uttede arv lubatud 450 piirmääraja ühikumäära arvestatakse 450 ute kohta. Sama lähenemine kehtib ka 270 piimalehma piiri puhul ehk kui taotlejal on mingil päeval perioodil 2. märts kuni 9. september koos väeramatu jõu või erandlike asjaolude tõttu välja läinud loomadega kokku üle 270 piimalehma, siis arvestatakse ühikumäära kõigi piimalehmade kohta koefitsiendiga 0,5.

3.4. Taotluse kontrollimine

Taotluse kontrollimine jaguneb administratiivseks ja kohapealseks kontrolliks. Mõlema puhul kontrollitakse, kas taotleja ja taotluselused loomad vastavad toetusõiguslikkuse ning tingimuslikkuse süsteemi nõuetele. Lisaks kontrollitakse nõuetega sätestatud dokumente. PRIA viib administratiivset kontrolli läbi eelkõige elektrooniliste vahendite kaudu, sh ristkontroll, mille käigus kontrollitakse peamiselt toetusõiguslikkuse tingimuste täitmist. Administratiivset kontrolli tehakse kõikide esitatud taotluste üle.

3.4.1. Administratiivne kontroll

Administratiivselt kontrollitakse:

- PTK, ATK ja UTK toetuste taotlemisel, kas taotleja on aktiivne põllumajandustootja;
- kas PTK toetuse taotleja nimel on igal päeval 2. märtsist 9. septembrini 2023. aasta seisuga põllumajandusloomade registris registreeritud vähemalt 1 piimalehm;
- kas ATK toetuse taotleja nimel on igal päeval 2. märtsist 9. septembrini 2023. aasta seisuga põllumajandusloomade registris registreeritud kokku vähemalt 5 ammlehma või vähemalt 8 kuu vanust lihatõugu lehmullikat;
- kas UTK toetuse taotleja nimel on igal päeval 2. märtsist 9. septembrini 2023. aasta seisuga põllumajandusloomade registris registreeritud kokku vähemalt 10 utte võiemakitse;
- kas ATK toetuse taotleja ammlehmad on jõudluskontrollis ja vähemalt ühe lihatõu 75% veresusega;
- kas taotleja on tekitanud toetuse saamise tingimusi kunstlikult.

Kui administratiivse kontrolli käigus avastatakse märke võimalikust nõuete rikkumisest, viiakse läbi järelkontroll mistahes teise asjakohase menetluse abil. Vajaduse korral teostatakse kohapealne kontroll või saadetakse taotlejale järelepärimine.

3.4.2. Kohapealne kontroll

Kohapealsed kontrollid algavad pärast taotluste vastuvõttu ning kestavad PTK, ATK ja UTK toetuste puhul septembri keskpaigani.

3.4.2.1. Loomatoetuste kohapealne kontroll

PTK, ATK ja UTK toetuse puhul kontrollitakse:

- loomade märgistust;
 - kas loomade üle peetakse arvestust (karjaregistri olemasolu). Loomade kohta peetavas karjaregistris peab olema kirjas looma registrinumber, sünniaeg, sugu, tõug, hukkumise või hädatapmise kuupäev, karja ja karjast välja liikumise kuupäevad, ostja ja müüja nimed ja aadressid ning tegevuskoha, kust loom saabus või kuhu viidi, registreerimisnumbrid.
- Samuti kontrollitakse, kas kanded loomade kohta peetavas arvestuses on täielikud ja tõesed ning vastavuses põllumajandusloomade registrile esitatud andmetega.

Juhul, kui loom on haiguse või õnnetuse tõttu surnud või veterinaarsel näidustusel hukatud, peab loomatoetuste taotlejal olema kohapeal esitamiseks veterinaararsti kirjalik kinnitus või looma utiliseerimisel käitleja juurde saatmise saateleht, arve või kaubadokument. Kui loom on kaduma läinud, peab taotlejal olema koopia Politsei- ja Piirivalveametile esitatud looma kadumise avaldusest. Kõigil neil juhtudel tuleb 7 kalendripäeva jooksul teavitada PRIA põllumajandusloomade registrit.

Kui kohapealsest kontrollist on taotlejale ette teatatud, tuleb vastavalt kontrollitavale toetusele veised või/ja lambad/kitsed hoida või ajada kokku selliselt, et loomade tervist kahjustamata oleks võimalik kontrollida kõrvamärkide olemasolu ja loomade identifitseerimisnumbrit. Näiteks, kui taotleja majapidamises on veised ning lambad, kuid kontrollitakse PTK toetust, siis tuleb taotlejal kõik veised vajaduse korral kokku ajada, sh noorloomad, lihavedel ja pullid. Kui mitme loomapidaja loomad on koos ühes karjas, siis tuleb kontrolli ajaks eraldada kontrollivalimis oleva taotleja loomad. Lisaks tuleb taotlejal koondada kõik sama liiki loomad, et kontrollida loomade (arvu, soo jne) vastavust põllumajandusloomade registri andmetele. Juhul, kui taotleja ei täida

käesolevas lõigus toodud nõudeid, võidakse lugeda, et ta ei võimalda kohapealset kontrolli läbi viia ning taotlus jäetakse rahuldamata.

Kohapealses kontrollis täidetakse kontrollaruanne elektrooniliselt või paberil, kuhu ka taotlejal või tema esindajal on võimalik lisada allkiri ja omapoolsed märkused. Kontrollaruande allkirjastamisega tõendab taotleja või tema esindaja, et on teadlik majapidamises läbiviidud kohapealsest kontrollist ning talle on võimaldatud esitada ja lisada kontrollaruandele märkusi (allkiri ei tähenda nõustumist kontrolli tulemustega).

Kui kohapealses kontrollis tuvastatakse eiramisi, siis tehakse kontrollarunde koopia taotlejale e-PRIAs nähtavaks ning vastavasisuline teavitus saadetakse taotleja e-posti aadressile.

Kui taotlejal on pretensioone kohapealse kontrolli läbiviimise või kohapealse kontrolli tulemuste kohta, siis saab need esitada kirjalikult 15 kalendripäeva jooksul alates kontrolli toimumisest ja/või kontrollaruande koopia kättesaamisest aadressil PRIA, otsetoetuste osakond, kontrollibüroo, Tähe 4, 51010 Tartu või e-posti aadressil info@pria.ee.

3.4.2.2. Tingimuslikkuse süsteemi kohapealne kontroll

Tingimuslikkuse süsteemi nõuete täitmist kontrollivad PRIA, Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA) ning Keskkonnaamet (KeA), igaüks oma pädevuse piires.

3.5. Piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetuse vähendamise alused ja taotluse rahuldamata jätmise põhjused

3.5.1. Toetuse vähendamise alused

Kui taotleja karjas tuvastatakse loomi, kelle osas on avastatud eeskirjade eiramisi, arvestatakse toetus taotlejale järgmiselt:

Mittenõuetekohaste loomade arv	Toetuse määra vähendamine
Piimalehmade, ammalehmade või uttede ja kitsede arvu aritmeetiline keskmine	Toetus määratakse loomade arvu aritmeetilise keskmise alusel, kui karja suurus ei ületa meetme osas kehtestatud maksimaalset loomade arvu
Mittenõuetekohaste loomade arv on kuni kolm looma ja need kolm looma on individuaalselt identifitseeritavad	Toetus määratakse nõuetekohaste loomade arvu järgi
Mittenõuetekohaste loomade arv on suurem kui kolm looma ja kuni 50% kindlaksmääratud loomade arvust	Toetust vähendatakse kindlaksmääramata loomade arvu võrra
Toetust taotletakse üle 50% suurema arvu loomade kohta kui on kindlaksmääratud loomade arv	Toetust ei maksta

PTK, ATK ja UTK toetuste puhul võetakse arvesse loomad, kes on kantud põllumajandusloomade registrisse ja on hiljemalt 2. märtsi seisuga piimalehmad/ammalehmad või vähemalt 8 kuu vanused lehmullikad või vähemalt 1 aasta vanused uted või emakitsed. Seetõttu loetakse eeskirjade eiramisega potentsiaalselt toetusõiguslikuks ka need loomad, kelle osas leitakse hiljem rikkumine

(nt on puudu kõrvamärgid). Samuti loetakse eeskirjade eiramisega potentsiaalselt toetusõiguslikuks ka sellised loomad, kelle osas on rikutud loomade registreerimise ja identifitseerimise nõudeid, sh loomade liikumise nõutust hilisem teavitamine. Näiteks pole täidetud loomapidaja kohustust teatada põllumajandusloomade registrile 7 kalendripäeva jooksul põllumajandusloomadega seotud sündmustest.

Palume pöörata tähelepanu järgmistele asjaoludele:

- märgistamata loomade ostmine toob kindlasti kaasa rikkumise, kuna loom märgistatakse ettenähtust hiljem. Märgistamata looma ei või karjast välja viia ja igal juhul tuleb enne looma ostmist eelmisel loomapidajal lasta loom märgistada;
- looma hukkamise või kadumise korral palub PRIA märkida teatisele selle kuupäeva, millal kadumine või hukkumine tegelikult avastati, mitte oletada, millal see juhtuda võis;
- looma tapamajja viimisest ja looma esmakordsest poegimisest, kui järglast ei olnud võimalik märgistada, tuleb teavitada 7 kalendripäeva jooksul pärast sündmuse toimumist.

3.5.2. Toetuse vähendamine tingimuslikkuse süsteemi nõuete rikkumise tõttu

Tingimuslikkuse süsteemi mistahes nõude rikkumise korral vähendatakse kõiki taotletud toetusi, millele tingimuslikkuse süsteem kehtib. Nõuded kehtivad kalendriaasta järgi - kui mõne nõude rikkumine tuvastatakse 2023. aastal, siis vähendatakse ka 2023. aastal taotletud pindala- ja/või loomatoetusi.

Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuete ja kohustuslike majandamisnõuete järgimise puhul hinnatakse leitud rikkumiste korral, kas tegemist on hooletusest või tahtlikkusest tingitud rikkumisega, rikkumise raskust, püsivust ning ulatust ning kas on kergendavaid asjaolusid.

Hindamine toimub hindamismaatriksite alusel. Need avaldatakse PRIA kodulehel. Rikkumist hinnatakse tõsidusest, ulatusest ja püsivusest lähtuvalt. Leitud hinnangu alusel moodustub toetussumma vähendamise protsent.

Tingimuslikkuses on kasutusel mõiste „tähtsusetu tagajärgjega mittetahtlik rikkumine“, mida kontrolliasutused võivad teatud juhtudel rakendada kohapealse kontrolli käigus tuvastatud tingimuslikkuse väiksemate rikkumiste korral. Sellisteks väiksemateks rikkumisteks on rikkumised, mida on võimalik lihtsate vahenditega kõrvaldada.

Tähtsusetu tagajärgjega mittetahtliku rikkumise võib kohapealset kontrolli läbi viinud inspektor lugeda ebaoluliseks juhul, kui tegemist on kohe eemaldatava puudusega ja mille hindamisel punktisumma ei ületaks 3 punkti.

Kui rikkumine tuleneb põllumajandustootja mittetahtlikkusest, on üldreeglina vähendamise ulatuseks 3% kogusummast. PRIA võib pädeva kontrolliasutuse poolt kontrolliaruandes esitatud hinnangu alusel siiski otsustada, kas seda protsenti vähendada 1%-ni. Kui nõude rikkumine on pinnaseiresüsteemiga tuvastatav, võib protsenti veelgi vähendada, kuid mitte alla 0,5%. Iga mittetahtliku rikkumise % leitakse eraldi. Mittetahtlikud rikkumised liidetakse ja kui rikkumistel ei olnud tõsiseid tagajärgi või rikkumised ei olnud seotud rahva- ja loomatervisega, on maksimaalne vähendamine esimesel rikkumise aastal kuni 5% toetussummast. Samas, kui vähemalt üks rikkumine oli tõsiste tagajärgedega või rikkumine oli seotud rahva- ja loomatervisega, on maksimaalne vähendamine esimesel rikkumise aastal kuni 10%.

Kui rikkumine on püsiv või on taotleja kolme järjestikuse kalendriaasta jooksul rikkunud sama

nõuet või standardit eelnevalt üks kord mittetahtlikult, siis vähendatakse toetussummat üldreeglina 10%. PRIA teavitab taotlejat, et sama nõude rikkumise veelkordsel kindlakstegemisel käsitletakse seda tahtliku nõude rikkumisena.

Kui mittevastavus on olnud taotleja poolt tahtlik või on nõuet rikutud mitmendat korda, on vähendamise ulatuseks üldreeglina 15%. Lähtuvalt eksimuse suuruselt on võimalik seda protsenti vajaduse korral suurendada kuni 100%-ni toetuse kogusummast.

PRIA arvutab [komisjoni delegeeritud määruse \(EL\) 2022/1172 III peatüki](#) kohaselt nõuete rikkumisel toetuste vähendused nende maksete põhjal, mis on tehtud või tehakse sellel aastal, mil niisugune rikkumine toime pandi. Leitud vähendust kohaldatakse nendele maksetele, mis tehakse rikkumise tuvastamise aastal.

See tähendab, et 2023. aasta kohapealsete ja administratiivsete kontrollide käigus tuvastatud rikkumised, mis pandi toime viimase kolme aasta (2020-2022) jooksul, arvatakse vastava aasta rikkumiste hulka. Tagasiulatuvalt arvutatakse nende nõuete rikkumise eest vähendus vastaval aastal määratud toetussummadest, kuid leitud vähendus võetakse maha 2023. aastal määratud toetussummast.

3.5.3. Toetuste vähendamine finantsdistsipliini rakendumise tõttu

Selleks, et ühise põllumajanduspoliitikarahastamiseks kasutatavad summad jääksid aastaste ülemäärade piiridesse, rakendatakse otsetoetustele finantsdistsipliini mehhanismi. Finantsdistsipliiniga säilitatakse põllumajandusreserv, et toetada põllumajandussektorit põllumajanduslikku tootmist või turustamist mõjutavate turumuutuste või kriiside korral. See tähendab, et ühel aastal tehtud finantsdistsipliini (FD) kinnipidamise korral tehakse N+1 aastal toetuse saajale FD kinnipidamisest Euroopa Komisjoni etteantud protsendi alusel tagasimakse. FD kohaldamisest tulenev otsetoetuste vähendamine on toimunud alates 2014. aastast. FD-d kohaldatakse Euroopa Liidu eelarvest rahastatavate otsetoetuste summadele kokku, kui need ületavad toetuse saajal 2000 eurot.

2023. aasta loomatoetuste taotlusele rakenduva finantsdistsipliini vähenduse otsustab Euroopa Komisjon käesoleva aasta jooksul.

3.5.4. Taotluse rahuldamata jätmise või läbivaatamata jätmise põhjused

Toetuse rahuldamata jätmise alused on kajastatud [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses](#). Taotlus jäetakse rahuldamata järgmistel juhtudel:

- taotleja ei võimalda läbi viia kohapealset kontrolli;
- taotleja ei vasta aktiivse tootja nõudele;
- tingimuslikkuse süsteemi nõuete rikkumise puhul vähendatakse toetussummat kuni 100%;
- mittenõuetekohaste loomade arv on suurem kui kolm looma ja määratud protsent ületab 50;
- taotlus jäetakse rahuldamata ka siis, kui taotleja ei ole puuduste kõrvaldamiseks määratud tähtaja jooksul neid kõrvaldanud. Sellisel juhul menetletakse toetust vastavalt esitatud andmetele. Kui kõrvaldamata puudus takistab kõigi vajalike kontrollide läbiviimist, siis jäetakse taotlus kogu toetuse ulatuses läbi vaatamata;
- kui PTK taotlejal ei ole igal päeval 2. märtsist 9. septembrini 2023. aasta seisuga PRIA põllumajandusloomade registris registreeritud vähemalt 1 piimalehma;
- kui ATK taotlejal ei ole igal päeval 2. märtsist 9. septembrini 2023. aasta seisuga PRIA põllumajandusloomade registris registreeritud vähemalt 5 ammalehma või vähemalt 8 kuu vanust

lihatõugu lehmullikat;

- kui UTK taotlejal ei ole igal päeval 2. märtsist 9. septembrini 2023. aasta seisuga PRIA põllumajandusloomade registris registreeritud vähemalt 10 utte või emakitse kokku;
- kui taotleja on tekitanud toetuse saamise tingimused kunstlikult, sh on teadlikult esitatud valeandmeid;
- kui taotleja on äriühing, kes on äriregistri andmetel lõpetanud tegevuse pärast toetustaotluse esitamist.

4. TOETUSE TAOTLEMINE PÕLLUMAJANDUSLIKU MAJAPIDAMISE ÜLEVÕTMISEL

Kui pärast toetuse taotluse esitamist läheb kogu põllumajanduslik majapidamine ühelt omanikult teisele, siis on võimalik toetuse maksmine uuele omanikule. Ülevõtmisperiood on piimalehma kasvatamise otsetoetuse, ammlehma kasvatamise otsetoetuse ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetuse puhul pindala – ja loomapõhiste taotluste esitamise tähtajale järgnevast päevast kuni 1. septembrini. Majapidamise üle võtnud isik peab põllumajandusliku majapidamise ülevõtmisperioodil PRIA e-posti aadressil info@pria.ee esitama kahepoolselt digitaalselt allkirjastatud ülevõtmist tõendavad dokumendid ja taotlema toetuse maksmist. Selleks on taotlejal võimalus esitada soovituslik vorm „Teave põllumajandusliku majapidamise/põllumajandusettevõtte üleandmise-ülevõtmise kohta ja taotlus ülevõtjale toetuse maksmiseks“, mis on leitav PRIA kodulehe konkreetse toetuse lehelt Abiks taotlejale kategooria Vormid alt. Ülevõtmise puhul antakse kõik üleandja toetuse taotlemisega kaasnevad õigused ja kohustused ülevõtjale.

5. ÜHIKUMÄÄRADE KEHTESTAMINE, TOETUSE MÄÄRAMINE JA VÄLJAMAKSMINE

5.1. Ühikumäära kehtestamine, toetuse määramine või taotluste rahuldamata jätmine

PTK, ATK ja UTK toetuse ühikumäärad kehtestab PRIA 1. detsembriks 2023. aastal.

PRIA peadirektor otsustab PTK, ATK ja UTK toetuse määramise või taotluste rahuldamata jätmise hiljemalt 10. detsembriks 2023. aastal ja toetus makstakse välja 10. detsembrist 2023. aastal kuni 30. juunini 2024. aastal.

Toetuse vähendamise või taotluse rahuldamata jätmise otsusest teavitab PRIA taotlejat 10 tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist kas kirjalikult, saates talle tähtitud postiga otsuse väljavõtte, või e-kirjaga neile, kes on kliendi andmetesse lisanud e-posti aadressi. Paberil otsuse väljavõtet ei saadeta taotlejale, kellele määratakse toetus ilma summa vähendamisteta. Infot otsuste kohta saab vaadata e-PRIAs menüüst 'Dokumendid'.

5.1.1. PTK toetuse ühikumäära arvestamise näited

PTK toetust antakse aritmeetilise keskmise alusel ning arvutamisel ümardatakse sajandikeni arvutatud piimalehmade arv täisarvuni. PTK toetust antakse maksimaalselt kuni 270 piimalehma eest. Kuni 270 piimalehma kasvatavale taotlejale määratakse toetus kehtestatud ühikumäära alusel ehk koefitsiendiga 1. Taotlejale, kes kasvata oma karjas üle 270 piimalehma, määratakse toetus ühikumäära alusel, mis on korrutatud kordajaga 0,5.

Näide: Taotlejal on 281 eesti punast tõugu piimalehma ja 30 eesti punast tõugu lehmullikat.

Toetust makstakse ühikumäära alusel, mis on korrutatud kordajaga 0,5 270 eesti punast tõugu piimalehma eest, 11 eesti punast tõugu piimalehmale toetust ei maksta, sest maksimaalselt toetatakse kuni 270 piimalehma. 30 eesti punast tõugu lehmullika eest toetust ei saa, sest lehmullikad ei ole toetusõiguslikud.

Näide: kui taotlejal on kokku 300 piimalehma, siis antakse talle toetust 270 piimalehma eest koefitsiendiga 0,5.

Näide: Kui taotlejal on kokku 200 piimalehma, siis antakse talle toetust 200 piimalehma eest koefitsiendiga 1.

5.1.2. ATK toetuse ühikumäära arvestamise näited

5.1.2.1. Loomad, kes ei ole jõudluskontrollis ja kes pole vähemalt 75% lihatõu veresusega

ATK toetust antakse aritmeetilise keskmise alusel ning arvutamisel ümardatakse sajandikeni arvutatud ammlehmade või vähemalt kaheksa kuu vanuste lehmullikate arv täisarvuni. ATK toetuse puhul määratakse toetus kuni 100 ammlehma või vähemalt kaheksa kuu vanuse lehmullika, kes EI OLE jõudluskontrollis ning kes pole vähemalt 75% lihatõu veresusega, kasvatavale taotlejale kehtestatud ühikumäära alusel ehk koefitsiendiga 1. Taotlejale, kes peab kokku kuni 200 ammlehma või vähemalt kaheksa kuu vanust lehmullikat, antakse 100 looma kohta toetust koefitsiendiga 1 ning ülejääva 101. kuni 200. looma kohta koefitsiendiga 0,46.

Näide: taotlejal on 151 gallovei tõugu ammlehma. Toetust makstakse kehtestatud ühikumäära alusel (koefitsient 1) 100 looma kohta ja 51 looma kohta koefitsiendiga 0,46.

Näide: taotlejal on 202 gallovei tõugu ammlehma. Toetust makstakse kehtestatud ühikumäära alusel (koefitsient 1) 100 looma kohta ja 100 looma kohta koefitsiendiga 0,46. 2 ammlehma eest toetust ei maksta, sest maksimaalselt toetatakse 200 ammlehma.

Näide: kui taotlejal on kokku 95 ammlehma ja/või vähemalt 8 kuu vanust lehmullikat, kes EI OLE jõudluskontrollis ja pole vähemalt 75% lihatõu veresusega, siis antakse talle toetust 95 looma eest koefitsiendiga 1, sest loomade arv kokku jääb vahemikku 1-100.

Näide: kui taotlejal on kokku 195 ammlehma ja/või vähemalt 8 kuu vanust lehmullikat, kes EI OLE jõudluskontrollis ja pole vähemalt 75% lihatõu veresusega, siis antakse talle toetust esimese 100 looma eest koefitsiendiga 1 ja 101-195 looma eest koefitsiendiga 0,46, sest loomade arv kokku jääb vahemikku 101-200.

Selgitus: toetust antakse maksimaalselt kuni 200 ammlehma ja/või vähemalt 8 kuu vanuse lehmullika eest, kes ei ole jõudluskontrollis ja kes pole vähemalt 75% lihatõu veresusega. Seejuures peab taotlejal olema kokku vähemalt 5 ammlehma ja/või vähemalt 8 kuu vanust lehmullikat. Toetust antakse sel juhul alates esimesest loomast.

5.1.2.2. Loomad, kes on jõudluskontrollis ja kes on vähemalt 75% lihatõu veresusega

ATK toetust antakse aritmeetilise keskmise alusel ning arvutamisel ümardatakse sajandikeni arvutatud ammlehmade ja vähemalt kaheksa kuu vanuste lehmullikate arv täisarvuni. Toetust antakse kõigi jõudluskontrollis olevate ammlehmade ja/või vähemalt 8 kuu vanuste lehmullikate eest, kes on vähemalt 75% lihatõu veresusega, sõltumata loomade arvust. Seejuures peab taotlejal olema kokku vähemalt 5 ammlehma ja/või vähemalt 8 kuu vanust lehmullikat. Toetust antakse

sel juhul alates esimesest loomast. Toetuse ühikumäär on diferentseeritud ning toetust antakse sõltumata loomade arvust koefitsiendiga 1,1.

Näide: kui taotlejal on kokku 200 ammlehma ja/või vähemalt 8 kuu vanust lehmullikat, kes on jõudluskontrollis ajavahemikul 2.03–9.09 ja kes on vähemalt 75% lihatõu veresusega, siis antakse talle toetust kõigi 200 looma eest koefitsiendiga 1,1.

Veresus: Loom, kes on antud toetuse mõttes toetusõiguslik peab olema vähemalt 75% lihatõu veresusega. Arvesse läheb ainult ühe lihatõu veresus, mis on vähemalt 75% mis tähendab näiteks, et loom on 75% gallovei veresusega. Arvesse ei lähe loomad, kes on näiteks 25% aberdiin-anguse, 25% gallovei ja 25% herefordi veresusega.

5.1.2.3. Loomad, kes on jõudluskontrollis, kuid ei ole vähemalt 75% lihatõu veresusega

ATK toetust antakse aritmeetilise keskmise alusel ning arvutamisel ümardatakse sajandikeni arvutatud ammlehmade või vähemalt kaheksa kuu vanuste lehmullikate arv täisarvuni. Kui ammlehmade või vähemalt kaheksa kuu vanuste lehmullikate hulgas leidub loomi, kes on jõudluskontrollis, kuid pole vähemalt 75% lihatõu veresusega, antakse toetust sõltuvalt loomade arvust. Kui selliseid loomi on kokku kuni 100, antakse nende loomade eest toetust koefitsiendiga 1. Kui selliseid loomi on 101 - 200, antakse nende loomade eest toetust koefitsiendiga 0,46.

Näide: kui taotlejal on kokku 50 ammlehma, kes on jõudluskontrollis ajavahemikul 2.03–9.09 ja kes on vähemalt 75% lihatõu veresusega ning 180 ammlehma, kes on jõudluskontrollis, kuid pole vähemalt 75% lihatõu veresusega, antakse talle toetust 50 looma eest koefitsiendiga 1,1. 100 jõudluskontrollis oleva looma eest, kuid kes pole vähemalt 75% lihatõu veresusega, antakse toetust koefitsiendiga 1 ning 80 looma eest, kes on jõudluskontrollis, kuid pole vähemalt 75% lihatõu veresusega, antakse toetust koefitsiendiga 0,46.

Näide: taotlejal on 205 gallovei tõugu ammlehma, kelledest 200 on üle 75% lihatõu veresusega ja 5 alla 75% lihatõu veresusega ning kogu kari on jõudluskontrollis. Toetust makstakse 200 ammlehma eest koefitsiendiga 1,1. 5 alla 75% veresusega ammlehma eest makstakse toetust koefitsiendiga 1.

Näide: taotlejal on 220 gallovei tõugu ammlehma, kelledest 65 on vähemalt 75% lihatõu veresusega ja 155 alla 75% lihatõu veresusega ning kogu kari on jõudluskontrollis. Toetust makstakse 65 ammlehma eest koefitsiendiga 1,1. 155st ammlehmast 100 eest makstakse toetust koefitsiendiga 1 ja 55 eest koefitsiendiga 0,46.

5.1.3. UTK ühikumäära arvestamise näited

UTK toetust antakse aritmeetilise keskmise alusel ning arvutamisel ümardatakse sajandikeni arvutatud uttede või emakitsede arv täisarvuni. UTK toetuse puhul määratakse toetus kuni 450 utte või emakitse kasvatavale taotlejale kehtestatud ühikumäära alusel. Seejuures peab taotlejal olema kokku vähemalt 10 utte või emakitse.

Näide: taotlejal on 451 utte. Toetust makstakse kehtestatud ühikumäära alusel 450 ute eest. 1 ute eest toetust ei maksta, sest maksimaalselt toetatakse 450 utte.

Näide: taotlejal on 240 utte ja 340 emakitse. Toetust makstakse kehtestatud ühikumäära alusel 450 ute ja emakitse eest. 130 emakitse ja ute eest toetust ei maksta, sest maksimaalselt toetatakse 450 utte või emakitse.

Näide: kui taotlejal on kokku 400 emakitse, siis antakse talle toetust 400 emakitse eest kehtestatud ühikumäära alusel.

Näide: kui taotlejal on kokku 10 utte ja emakitse, siis antakse talle toetust 10 ute ja emakitse eest kehtestatud ühikumäära alusel.

Näide: Kui taotlejal on 8 utte ja 1 emakits, siis talle toetust ei anta, kuna minimaalne loomade arv (kokku 10) ei ole täidetud.

5.2. Toetuse maksmine

PTK, ATK ja UTK toetus makstakse toetuse saajale välja hiljemalt 30. juuniks 2024. aastal.

NB! Arveldusarve numbri või konto omaniku nime muutumisest palume taotlejal kohe PRIAt teavitada. Toetuse taotleja peab olema ise konto omanik. Vastasel juhul ei ole võimalik toetussummat üle kanda. Taotleja andmete muutmine toimub kõige kiiremini e-PRIA kaudu. Kui ei ole vaja teha andmete lisakontrolle, siis toimub e-PRIA kaudu esitatud kliendiandmete muutmine koheselt.

e-PRIA teenuses „Maksed ja võlgnevused“ on võimalik igal taotlejal vaadata oma kõige täpsemat ja viimast finantssuhete seisut PRIAga. Näha saab kliendile tehtud/tehtavaid makseid ja kõiki võlgnevusi. Maksete leheküljel on vaikumisi toodud kliendi maksed viimase aasta jooksul. Samuti on toodud need maksed, mis tehakse tulevikus (makse kuupäev on kas täidetud tuleviku kuupäevaga või on täitmata). Kui PRIA finantsosakond on edastanud maksed riigikassasse (reeglina 2-7 tööpäeva jooksul alates makseotsuse allkirjastamisest/digitembeldamisest), saab väljamakse kuupäev, millal toetusraha kliendi arvele laekub, kliendile nähtavaks ka e-PRIAs.

Eraisikutele makstavatelt summadel peetakse kinni üksikisiku tulumaks. Toetust saavatel eraisikutel on võimalus esitada PRIA-le ühekordne avaldus selle kohta, et toetuselt tulumaksu kinnipidamisel arvestatakse maksustatavalt summalt eelnevalt maha tulumaksuvaba määr. Info põllumajandustoetuste maksustamise kohta (sh avalduse vorm) on kättesaadav PRIA kodulehe infokeskuse lehelt "[PRIA toetuste maksustamisest](#)".

Tulude deklareerimisega seotud küsimustes palume pöörduda otse Maksu- ja Tolliameti poole infotelefonil 880 0811 või e-kirja teel aadressil eraklient@emta.ee. Lisainfot toetuste maksustamise kohta leiab [Maksu- ja Tolliameti kodulehelt](#).

5.3. Otsuse vaidlustamine

Kui taotleja ei ole PRIA otsusega nõus, on tal võimalus esitada [haldusmenetluse seaduse](#) nõuetele vastav vaie PRIA peadirektorile, põhjendades omapoolset seisukohta. Vaie tuleb edastada 30 päeva jooksul pärast haldusakti kättesaamist aadressil Tähe 4, Tartu 51010 või e-posti teel aadressil pria@pria.ee. Elektroonilise otsuse kättetoimetamisega nõustumise korral loetakse otsuse kättesaamise hetkeks vastava e-teavituse saatmise kuupäev.

Tulenevalt haldusmenetluse seaduse § 76 lõikes 2 sätestatust märgitakse vaides:

- 1) haldusorgani nimetus, kellele vaie on esitatud;
- 2) vaide esitaja nimi või nimetus, postiaadress ja sidevahendite numbrid;
- 3) vaidlustatava haldusakti või toimingu sisu;
- 4) põhjused, miks vaide esitaja leiab, et haldusakt või toiming rikub tema õigusi;

- 5) vaide esitaja selgelt väljendatud nõue;
- 6) vaide esitaja kinnitus selle kohta, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust;
- 7) vaidele lisatud dokumentide loetelu.

Vaide põhjal vaadatakse PRIAs otsus uuesti üle ja tehtud otsusest teavitatakse taotlejat kirjalikult.

5.4. Toetussummade tagasinõudmine

Kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et taotleja on esitanud valeandmeid või eelmiste aastate toetus on välja makstud alusetult, peab taotleja kõnealuse summa tagasi maksuma. Toetusraha jäetakse tagasi nõudmata, kui toetuse saajalt individuaalse maksega seotud tagasinõutav summa toetuse kohta ei ületa 100 eurot.

Alusetult väljamakstud toetussummade tagasinõudmiseks on kuni 10-aastane tähtaeg. Tagasimaksekohustust ei kohaldata, kui ajavahemik toetuse maksmise kuupäevast kuni kuupäevani, mil PRIA toetuse saajat esimest korda teavitab, et makse oli alusetu, on pikem kui kümme aastat.

6. ÕIGUSAKTID

Loomapõhiseid otsetoetusi reguleerivad käesolevas loetelus viidatud õigusaktid. Kõigi õigusaktide puhul palume arvestada, et lisaks määruse nimetuses olevale esialgsele kuupäevale võib olla hilisemaid muudatusi. Õigusakte elektroonilisest lugedes palume valida hetkel kehtiv versioon.

- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse \(EL\) nr 1760/2000](#), 17. juuli 2000, veiste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi loomise, veiseliha ja veiselihatoodete märgistamise ning nõukogu määruse (EÜ) nr 820/97 kehtetuks tunnistamise kohta;
- [Komisjoni rakendusmäärus \(EL\) 2021/520](#), 24. märts 2021, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 rakenduseeskirjad seoses teatavate peetavate maismaaloomade jälgitavusega;
- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus \(EL\) 2021/2115](#), 2. detsember 2021, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013.
- [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus \(EL\) 2021/2116](#), 2. detsember 2021, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013.
- [Komisjoni delegeeritud määrus 2022/1172](#), 4. mai 2022, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/2116 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas ühises põllumajanduspoliitikas ning tingimuslikkusega seotud halduskaristuste kohaldamise ja arvutamise osas.
- [Komisjoni delegeeritud määrus 2022/126](#), 7. detsember 2021, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/2115 täiendavate nõuetega teatavatele sekkumisviisidele, mille liikmesriigid määravad kindlaks kõnealuse määruse kohastes ajavahemikuks 2023–2027 ette nähtud ÜPP strateegiakavades, ning eeskirjadega, milles käsitletakse maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise (HPK) 1. standardi kohast suhtarvu.
- [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus \(ELÜPS\)](#);

- Põllumajandusministri 25.11.2021. a määrus nr 74 [„Põllumajanduslooma märgistamise ja registreerimise ning veisepassi väljastamise kord, põllumajanduslooma tapmisest ja hukkumisest ning kõrvaldamisest teavitamise kord ning identifitseerimisvahendi eemaldamise ja asendamise nõuded“](#);
- Maaeluministri 27.01.2023. a määrus nr 6 [„2023. aastal „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027“ sekkumiste raames antavad toetused“](#);
- Maaeluministri 21.12.2022. a määrus nr 73 [„Piimalehma, ammalehma ning kitse ja ute kasvatamise otsetoetus“](#);
- Maaeluministri 20.12.2022. a määrus nr 67 [„Põllumassiivi kaardi koostamise, põllumassiivi toetusõigusliku pindala määramise ja põllumassiivi kasutamise kohta andmete esitamise tingimused ja kord“](#);
- Maaeluministri 21.12.2022. a määrus nr 68 [„Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded ning kohustuslikud majandamisnõuded“](#);
- Maaeluministri 21.12.2022. a määrus nr 71 [„Otsetoetuste saamise üldised nõuded, põhississetuleku toetus, ümberjaotav toetus ja noore põllumajandustootja toetus“](#);
- Muud toetuste menetlemisel aluseks olevad dokumendid.

Eesti õigusaktidega saab tutvuda Riigi Teataja kodulehel www.riigiteataja.ee (seaduste tekstid on avaldatud RT põhiseerias, määrused RT Lisa seerias).

Euroopa Liidu õigusaktidega saab tutvuda EUR-Lex kodulehel <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=et>.

Muude toetuse menetlemisel aluseks olevate dokumentidega saab tutvuda PRIA kodulehel www.pria.ee.